

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΑΒΒΑ ΣΤΡΟΥΜΠΟΥ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ "ΠΕΡΣΕΣ" ΤΟΥ ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΑΡΤΑ

Κατερίνα Σχισμένου
30/8/2022

Με αφορμή την παρουσίαση της αρχαίας τραγωδίας "Πέρσες" του Αισχύλου από την θεατρική ομάδα «Σημείο Μηδέν», την 1η Σεπτεμβρίου στον αύλειο χώρο της Παρηγορήτισσας, ο σκηνοθέτης της παράστασης Σάββας Στρούμπος μίλησε στην Κατερίνα Σχισμένου.

Κύριε Στρούμπο καλωσορίσατε και πάλι στην Άρτα. Θα ήθελα να μου πείτε ποια η σχέση σας με την Άρτα και το μουσικοφιλολογικό σύλλογο «ΟΣκουφάς»;

Με τους ανθρώπους του "Σκουφά" γνωριζόμαστε από το 2020 όταν, μετά από πρόσκληση του συλλόγου, παρουσιάσαμε την "Αντιγόνη" και πάλι στον προαύλιο χώρο της Παρηγορήτισσας. Πρόκειται για ιδιαίτερα ευαίσθητους ανθρώπους, με ειλικρινή αγωνία και μεγάλο πάθος για την Τέχνη. Πιστεύω ότι η συνεισφορά τους στην πολιτιστική ζωή της Άρτας είναι σπουδαία. Η Έλλη Μάνθα, εμψυχώτρια και σκηνοθέτις του θεατρικού εργαστηρίου του "Σκουφά" παρακολούθησε το ετήσιο σεμινάριο που κάνουμε στο Θέατρο Άττις "Μέθοδος του Θ. Τερζόπουλου" το 2021. Μπορώ να πω ότι η δουλειά της με την ομάδα εμπνέεται και συνομιλεί με βασικές αρχές της δικής μας δουλειάς. Υπάρχει αυτό που θα λέγαμε μια "εκλεκτική συγγένεια" για την οποία είμαι ιδιαίτερα ευτυχής.

Θα μας πείτε πώς δημιουργήθηκε η θεατρική ομάδα «Σημείο Μηδέν» και ποιοι οι σκοποί της;

Η Ομάδα Σημείο Μηδέν δημιουργήθηκε το 2008. Μετράμε ήδη 14 χρόνια, δουλεύοντας σε χαλεπούς και ταυτόχρονα, πολύ δημιουργικούς καιρούς. Η Σημείο Μηδέν βγαίνει από τη μήτρα του Θεάτρου Άττις. Με το Άττις και τον Τερζόπουλο συνεργάζομαι από το 2003. Οι ιδέες του Τερζόπουλου για την τέχνη του Θεάτρου, η βαθιά αφοσίωση και η δέσμευση που απαιτεί αυτός ο τρόπος, υπήρξαν για μένα μεγάλη πηγή έμπνευσης. Μέσα από αυτό το τοπίο, αφουγκραζόμενοι προσωπικές αγωνίες και ευαισθησίες, οι συνεργάτες μου κι εγώ διαμορφώσαμε το καλλιτεχνικό στίγμα της Ομάδας. Το εργαστηριακό πνεύμα είναι στο επίκεντρο της

δουλειάς μας. Δεν ακολουθούμε την πεπατημένη μιας θεατρικής παραγωγής. Οι πρόβες μας διαρκούν 7-9 μήνες και απαιτούν μεγάλη δαπάνη ενέργειας σωματικής, ψυχικής και πνευματικής. Στην περίοδο αυτή, προσπαθούμε να αγγίξουμε τον πυρήνα του υλικού με το οποίο καταπιανόμαστε. Η εν λόγω διαδικασία μας φέρνει αντιμέτωπους με αυτό που δεν γνωρίζουμε, καθώς τα σώματα των ηθοποιών αποκαλύπτουν άγνωστες εκφραστικές (ηχητικές, σωματικές, χρονο-ρυθμικές δυνατότητες).

Ποια είναι η διαφορά της, εάν μπορούμε να μιλάμε για διαφορές, με τις υπόλοιπες θεατρικές ομάδες και παραστάσεις;

Οι καλλιτέχνες που επιλέγουν με σοβαρότητα να ακολουθήσουν τον δρόμο της δημιουργίας μιας ομάδας θεάτρου έχουν τη δική τους ιδιαίτερη αξία. Πρόκειται για μια θαρραλέα, κατά βάση πνευματική και υπαρξιακή, επιλογή. Πόσο μάλλον στις μέρες μας, που η θεατρική έρευνα, κι ότι έχει απομείνει από αυτή την παράδοση καλλιτεχνικής δημιουργίας, ασφυκτιά στα δαιδαλώδη τοπία του box office και του sold out. Δεν θα ήθελα να μιλήσω για διαφορές, αλλά για την ανάγκη της συνάντησης, για την ανάγκη δημιουργίας κοινότητας. Ο θόρυβος της μηχανικής παραγωγής και αναπαραγωγής παραστάσεων μας αποκόβει από το ουσιώδες ερώτημα: Προς τι το θέατρο; Γιατί ηθοποιός και σκηνοθέτης στέκονται ενώπιος ενώπιω στα δύσβατα τοπία της θεατρικής έρευνας; Γιατί ο ηθοποιός, έχοντας βιώσει το εσωτερικό ταξίδι δημιουργίας μιας παράστασης, στέκεται απέναντι από τον θεατή; Το Θέατρο προχωράει και αναπτύσσεται μέσα από μικρές ανθρώπινες κοινότητες τρελών, ρομαντικών, αιρετικών, ποιητών, ανθρώπων που βρίσκονται σε διαρκή ρήξη με το υπάρχον, με το “κανονικό”, με το “πραγματικό”, ανθρώπων που προσπαθούν μέσα από τη δουλειά τους να προτείνουν ένα διαφορετικό παράδειγμα ανθρώπινης συνύπαρξης. Μια τέτοια κοινότητα προσπαθεί να είναι η Ομάδα Σημείο Μηδέν.

Μετά την «Αντιγόνη» επιλέξατε τους «Πέρσες» σε μετάφραση Γ. Μπλάνα. Γιατί κάνατε αυτή την επιλογή;

Μετά την “Αντιγόνη” η Ομάδα Σημείο Μηδέν ανέβασε το έργο του Σάμιουελ Μπέκετ “Ευτυχισμένες Μέρες” και στη συνέχεια το διήγημα του Φραντς Κάφκα “Αναφορά Για Μια Ακαδημία”, ενώ, την ίδια στιγμή, συνεχίζαμε να περιοδεύουμε με την “Αντιγόνη”. Οι “Πέρσες” προέκυψαν όταν επανήλθε η ανάγκη να καταπιαστούμε εκ νέου με την αρχαία

Τραγωδία. Είναι, βέβαια, παράξενο να ξεκινάς να δουλεύεις πάνω σε ένα αντιπολεμικό έργο και κατά τη διάρκεια της δουλειάς να ξεσπάσει πόλεμος. Ωστόσο, οι καλλιτέχνες δεν είναι προφήτες, αλλά πολύ ευαίσθητοι δέκτες των δονήσεων των καιρών. Πιστεύω ότι μέσα από μια ανάλογη λειτουργία γράφει ο Αισχύλος τους “Πέρσες”. Καταδεικνύει με οξύτατα κριτικό τρόπο το τραγικό αδιέξοδο των Περσών σε ότι αφορά τη διάβρωση που έχουν υποστεί από το δίπολο πόλεμος – και – εξουσία, χωρίς να ταπεινώνει τους αντίπαλους της Αθήνας, ακριβώς γιατί προειδοποιεί αγωνιώντας τους συμπολίτες του ότι υιοθετούν τα ίδια φιλοπόλεμα και ιμπεριαλιστικά χαρακτηριστικά με τους χειρότερους εχθρούς τους. Ο ποιητής είχε δίκιο. Δεν εισακούστηκε. Η ιστορία συντελέστηκε.

Σε ότι αφορά τη μετάφραση του Γιώργου Μπλάνα, όπως και αυτή του Δημήτρη Δημητριάδη στην “Αντιγόνη” και στις δύο περιπτώσεις είχαμε την τύχη να συνεργαστούμε με εξαιρετικούς ποιητές και μεταφραστές. Και οι δύο μεταφράσεις φέρουν την ποιητική πύκνωση του αρχαίου κειμένου και την αμεσότητα της νέας ελληνικής γλώσσας.

Διδάσκει κάτι στο σημερινό κοινό η αρχαία τραγωδία και ιδιαίτερα οι «Πέρσες»; Πόσο διαχρονικό είναι το σχήμα- Ύβρις, Άτις, Νέμεσις και Τίσις;
Η Αρχαία Τραγωδία είναι ένα διακριτό είδος θεατρικής γραφής και πράξης, με δικούς του ιδιαίτερους όρους και νόμους. Γεννιέται σε μια στιγμή υψηλής πολιτισμικής άνθισης στην ανθρώπινη ιστορία, καθώς συνομιλεί απευθείας με τη Δημοκρατία και τη Φιλοσοφία. Στην Τραγωδία έχουμε τη μελέτη του ανθρώπου στα ακραία όρια Φύσης, Ύπαρξης και Ιστορίας. Οι αρχαίοι Αθηναίοι, στην προσπάθειά τους να δημιουργήσουν τον ανθρωπολογικό τύπο του δημοκρατικού πολίτη, είχαν την ανάγκη να μελετήσουν σε βάθος το ανθρώπινο ον, την ανθρώπινη κατάσταση, και μάλιστα, όχι σε ασφαλείς συνθήκες, αλλά σε εκείνο το όριο έκτακτης ανάγκης, όπου το κάθε άτομο αποκαλύπτει τα δικά του ηθικά αποθέματα, το πραγματικό βάθος της ύπαρξής του. Η αναζήτηση του μέτρου είναι στον πυρήνα της Τραγωδίας, όπως και η αναζήτηση της φρόνησης ως ριζικής στάση ζωής.

Στους “Πέρσες” όλα τα παραπάνω έχουν αμιγώς πολιτικό χαρακτήρα. Ο Αισχύλος, επί της ουσίας, λέει: Ή θα πορευθούμε με γνώμονα τις

δημοκρατικές αξίες της συνύπαρξης, της αλληλεγγύης, του αλληλοσεβασμού και της ελεύθερης βούλησης ή θα πορευτούμε ως δυνάστες κι ως φιλοπόλεμοι κατακτητές, όπως οι χειρότεροι εχθροί μας.

Στις μέρες μας αυτά τα ζητήματα είναι άκρως επίκαιρα, εφόσον ζούμε σε έναν αστερισμό κρίσεων που απειλεί την ίδια την ύπαρξη της ζωής στον πλανήτη. Πρώτα απ' όλα, όμως, είμαστε υπεύθυνοι εμείς για την ιστορία μας. Η κραυγή αγωνίας του Αισχύλου πρέπει επιτέλους να εισακουστεί!

Ποια είναι τα επόμενα σχέδιά σας;

Μετά το τέλος της περιοδείας των "Περσών" θα πάμε με την "Αντιγόνη" στην Κύπρο. Τον Νοέμβριο θα παρουσιάσουμε για δεύτερο κύκλο παραστάσεων την "Αναφορά για μια Ακαδημία" του Φραντς Κάφκα στο Θέατρο Άττις – Νέος Χώρος και τον Φεβρουάριο στην Εναλλακτική σκηνή της Λυρικής, το έργο του Σάμιουελ Μπέκετ "Όχι Εγώ".

Σας ευχαριστώ πολύ για την παραχώρηση της συνέντευξης και σας εύχομαι καλή επιτυχία.